Набок І.І.
канд.екон.наук, доцент Національного авіаційного університету
Мосійчук О.С.
студентка ІМВ НАУ

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

У статті розкриваються основні тенденції у сфері вітчизняної електронної торгівлі, висвітлюються проблеми та переваги цих процесів для різних суб'єктів господарювання, передбачені можливі шляхи розвитку електронної торгівлі в Україні.

Ключові слова: Інтернет, електронна торгівля, інтернет-магазини, інтернет-мережі, інформаційний простір.

Вступ. Трансформаційні процеси в економіці привели до появи нових форм організації торгівлі, серед яких раніше не відома в Україні торгівля з використанням мережі Інтернет. Адже на сьогодні успішне ведення бізнесу неможливе без використання можливостей Інтернет-ресурсів. Велику роль відіграє Інтернет у питаннях організації торгівлі, роботи з постачальниками продукції та споживачами, надання реклами та нових форм розрахунків. Актуальність даної теми пояснюється тим, що в інформаційному суспільстві дедалі більшого значення набуває організація електронної моделі торгівлі, і вона вимагає її детального дослідження. Наукові роботи вітчизняних та зарубіжних авторів серед яких І.Т. Балабанов, А.М. Береза, А.А. Кантарович, Д. Козьє, М.В. Макарова, В.В. Царьов, І. Успенський та ін., створили значний теоретичний потенціал для організації та управління підприємствами електронної торгівлі в умовах ринкової економіки. Економічним аспектам функціонування торговельних підприємств у середовищі Інтернет присв'ячені праці В Кисельова, К. Коллі, М. Мак-Нілла, К. Пейтела, А. Саммера, Т. Хофмана та деяких інших авторів. Дослідженню питань, пов'язаних з формуванням систем електронної торгівлі підприємствами України, присвячені роботи В.В. Апопія, А.М. Виноградської, Я.А. Гончарука, В.М. Гужви, О. Данько, Н.С. Меджибовської, Б.М. Мізюка та ін.

Постановка завдання: Метою роботи є огляд ринку інтернет-торгівлі в Україні, зокрема дослідження її перспектив, переваг та оцінка позитивних сторін, визначення особливостей організації електронної торгівлі

Результати дослідження. У спеціальній економічній літературі серед вітчизняних вчених панують визначення електронної торгівлі як виду бізнес-активності, в якій комерційна взаємодія суб'єктів бізнесу здійснюється за допомогою глобальної комп'ютерної мережі Інтернет [3]. Зокрема, Комісія ООН з міжнародного торгового права (UNCITRAL) вважає, що електронна торгівля – це організація і технологія купівлі-продажу товарів, послуг електронним способом з використанням телекомунікаційних мереж та

електронних фінансово-економічних інструментів [1]. Таким чином, електронна торгівля розуміється як купівля-продаж, що здійснюється електронними засобами, причому у віртуальному режимі.

Ринок інтернет-торгівлі України перебуває на етапі бурхливого розвитку. За останні 10 років кількість інтернет-магазинів зросла приблизно в 60 раз, а обіг онлайн-торгівлі перевищив 1 млрд. дол. Експерти прогнозують: у 2011 році приблизно 7,5% обсягу української роздрібної торгівлі припаде на покупки в світовій павутині [2]. І на це є ряд причин: зручність вибору товару та його замовлення, прийнятні ціни та оперативність доставки товарів. Крім того, в Україні досить сприятливі умови для організації нового виду бізнесу, як електронна торгівля, адже на це є ряд передумов:

– низька вартість організації бізнесу;

– скорочення витрат, пов'язаних з організацією та проведенням бізнес-процесів;

– забезпечення рівних умов доступу до електронного ринку всіх комерційних структур незалежно від їх розмірів;

– широке поле діяльності для проведення маркетингових досліджень усіх сегментів ринку та персоналізація взаємовідносин з покупцем;

– доступ до нових ринків збуту та до експортного ринку;

– доступ до фінансових та інвестиційних ринків зарубіжних країн;

– скорочення каналів для розповсюдження товарів та послуг.

Крім того, якщо порівнювати традиційну торгівлю та торгівлю в Інтернеті ми наштовхнемося на ряд переваг в користь електронної торгівлі:

1. товар є більш дешевим, ніж у магазинах роздрібної торгівлі;

2. можливість вибору товару в режимі он–лайн цілодобово і не виходячи з дому;

3. споживачеві надається великий асортимент товарів;

4. доступ великої кількості користувачів до торговельної Інтернет-мережі (єдині вимоги – наявність комп’ютера та Інтернету);

5. можливість отримання постійної інформації та супроводу необхідних товарів;

6. економія витрат для підприємця на оренду приміщення.

Електронна торгівля також корисна для виробників і споживачів у силу того, що вона допомагає подолати традиційні бар'єри, які полягають в територіальній віддаленості і нестачі інформації щодо можливостей ринку. Компаніям вже не потрібно підтримувати зайвий персонал або здійснювати великі капіталовкладення в розвиток фахівців. Отже, як бачимо інтренет-торгівля має перспективи, переваги та позитивні сторін.

Якщо у 2000 році глобальна мережа в Україні майже не розвивалась і в країні налічувалось тільки 200 тисяч користувачів Інтернету, то вже у 2005 р. аудиторія інтернету перевищила 5 млн. користувачів. І на сьогоднішній день кількість українських користувачів інтернету за минулий 2010 рік зросла на три мільйони чоловік, або на 29% – до 11,3 мільйонів. [2] Це і стало основою для динамічного зростання онлайн-торгівлі. Темпи росту кількості інтернет-магазинів демонструє рис. 1.[3]

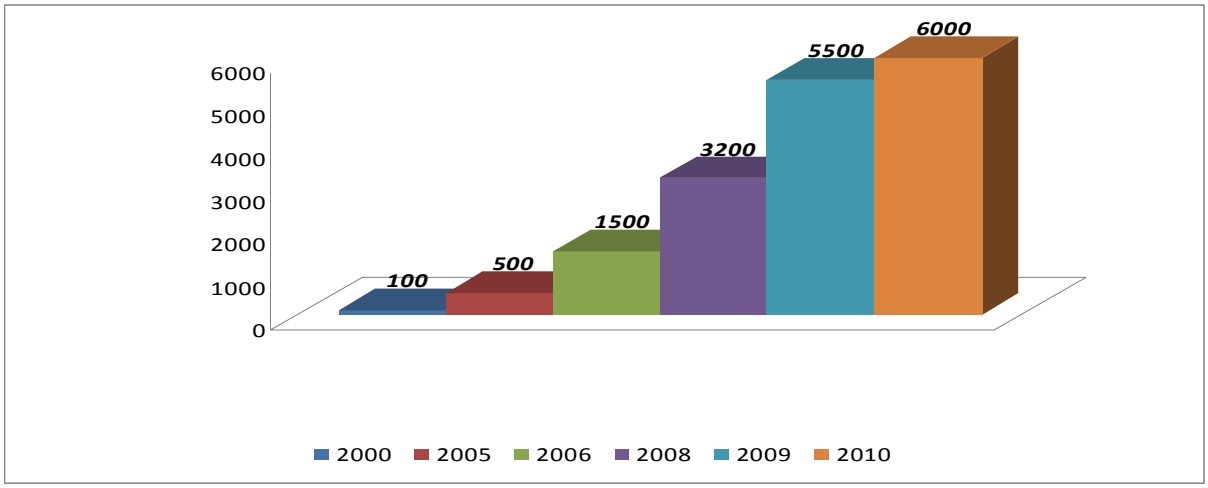

Рис 1. Кількість інтернет–магазинів в Україні за 2000–2010 рр.

Інтернет-магазини в Україні мають певні особливості, які відрізняють їх від зарубіжних аналогів. На відміну від США та Європи, де в список провідних онлайн-магазинів часто входять філіали реально існуючих, в Україні найбільшою популярністю користуються повноцінні віртуальні ресурси електронної комерції, які не мають філіалів, таких ,наприклад, як онлайн-магазин Rozetka.

Ріст обороту інтернет-торгівлі в Україні суттєво перевищує темпи розвитку традиційної. Тому частка товарів, куплених в мережі, неухильно зростає. У другій половині 2000–х років обсяг віртуального шопінгу щорічно збільшувався в 1,5 – 2 рази. Такі показники удвічі вищі за російські. В підсумку, скромні 100 млн. дол. у 2005 р. перетворились в серйозну суму в 1 млрд. дол. через п'ять років (рис. 2) [3].

За рахунок електронної торгівлі істотно збільшиться обсяг зайнятості по двох наступних спеціальностей: технічні програмісти і сервіс-провайдери. В області програмування Україна цілком конкурентоспроможна на світовому ринку, і їй слід активно розвивати наявний у неї потенціал. Розширення ділових можливостей, створене в результаті безперешкодного розвитку електронної торгівлі дозволить цим талановитим людям залишитися в Україні, одержувати більш високу заробітну плату, платити прибутковий податок, витрачати зароблені кошти, а також вкладати їх у розвиток нових підприємств в Україні, а не експортувати свої таланти і доходи за рубіж.

Також стрімко розширюється й аудиторія клієнтів. У 2009 р. вже понад 80% користувачів Інтернету здійснили хоча б одну онлайн-покупку, тоді як у 2008 р. ця цифра не перевищувала 2/3. Зважаючи на те, що місячна аудиторія глобальної мережі впевнено перевищила 10 млн. осіб, мова може йти про величезний потенціал.

Об'єктом купівлі в минулому році стали не лише товари (комп'ютери, побутова техніка, квитки на концерти і транспорт), а й різноманітні послуги – реклама, хостинг, онлайн-ігри. Водночас, дещо впала частка книг, фільмів, музики на CD і DVD носіях, медикаментів, спортивних товарів.

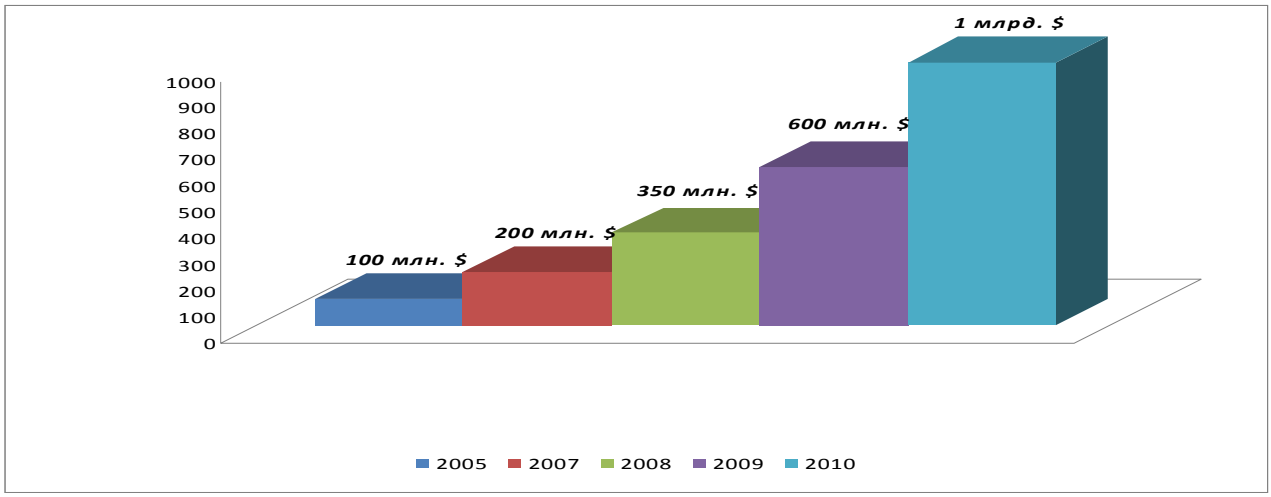

Рис.2. Обсяг інтернет-торгівлі в Україні

Маркетингові дослідження показують, що купують в Інтернеті переважно товари середньої цінової категорії. Продукти не користуються попитом, оскільки мають властивість швидко псуватись. А надто дорогі речі просто побоюються купувати через світову павутину.

З метою чіткішого виявлення інтересів онлайн-покупців, їм було задане питання: «Що ви купуєте в Інтернеті». При цьому допускались кілька варіантів відповідей. Згідно проведеного дослідження, структура покупок в українському Інтернеті виглядає наступним чином (рис. 3) [3].

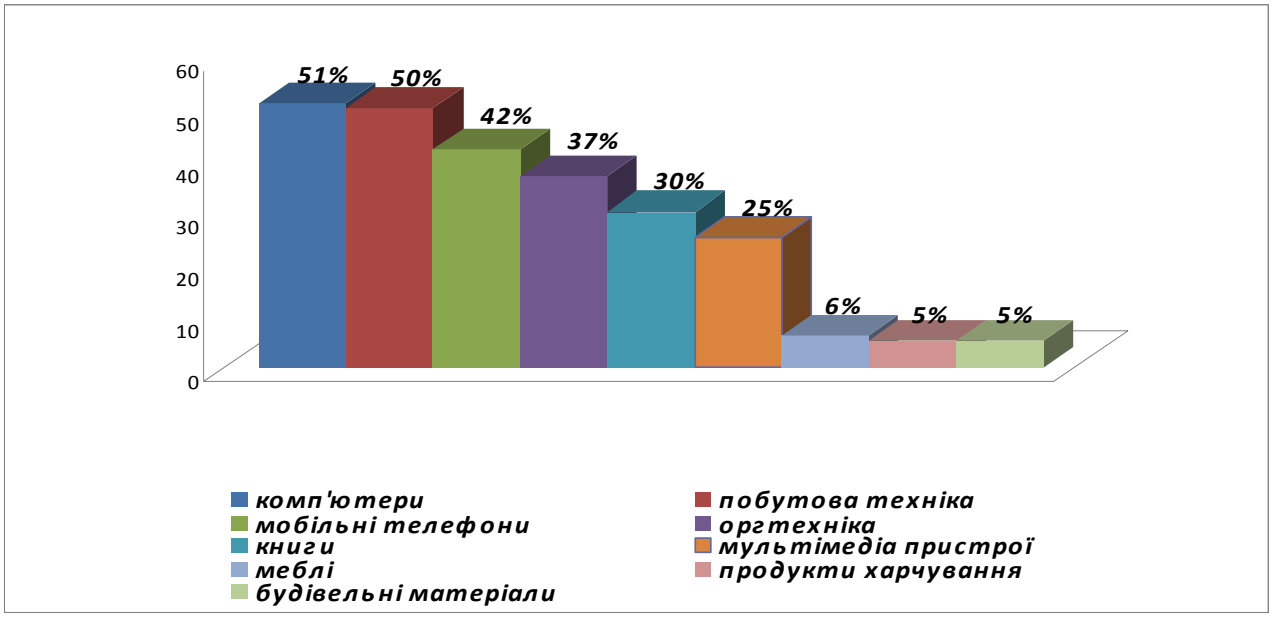

Рис.3 Структура покупок в інтернет-магазинах України

Як видно з даних, представлених на рис.3, найбільшим попитом серед покупців українських електронних магазинів користуються такі товарні групи, як: побутова та комп'ютерна техніка, товари та послуги, пов'язані з використанням мобільного зв'язку.

Висновки: Отже, проведений аналіз показав, що сучасний Інтернет-ринок електронної торгівлі розвивається стрімкими темпами, а особливо за останній рік. І в майбутньому на новий вид бізнесу чекатиме бум.

Електронна торгівля має багато переваг, адже вона працює цілодобово, відкриває доступ до широкого кола користувачів, дає змогу економити час на купівлю та вибір товарів, надає можливість ознайомлення з широким асортиментом товарів. Вона не обмежена ні часом роботи, ні площею, ні психологічним настроєм продавця. Електронна торгівля також корисна для виробників і споживачів у силу того, що вона допомагає подолати традиційні бар'єри, які полягають в територіальній віддаленості і нестачі інформації щодо можливостей ринку. Крім того, за рахунок електронної торгівлі істотно збільшиться обсяг зайнятості в області інтернет послуг.

Перелік посилань

1. Макарова М.В. Електронна комерція: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К. Видавничий центр «Академія», 2002, , (Альма–матер).

2. Кучеренко І.О. «Аналіз динаміки кількості користувачів Інтернет в Україні» – Львів: Вид–во ЛКА, 2010. – 120 с

3. Комерційна діяльність на ринку товарів та послуг: Підручник/ За ред. В.В. Апопія, Я.А. Гончарука. – К.: НМЦ Укоопосвіта, 2002. – 450 с.

4. Міщук І.П. Теоретичні аспекти формування систем електронної торгівлі в Україні / І.П. Міщук // Науковий вісник НЛТУ. – 2005. – Вип. 15.4. – С. 334–340.

Набок И.И.
канд.экон.наук, доцент Национального авиационного университета
Мосийчук Е.С.
студентка ИМО НАУ

СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЭЛЕКТРОННОЙ ТОРГОВЛИ В УКРАИНЕ

В статье раскрываются основные тенденции в сфере отечественной электронной торговли, освещаются проблемы и преимущества этих процессов для различных субъектов хозяйствования, предусмотренные возможные пути развития электронной торговли в Украине.

Ключевые слова: Интернет, электронная торговля, интернет–магазины, интернет–сети, информационное пространство.

Nabok I.
cand. econ.sc., associate professor NAU
Mosiychuk O.
student NAU

STATUS AND PROSPECTS OF E–COMMERCE IN UKRAINE

The article reveals the main trends in national e–commerce, the problems and advantages of these processes for different business entities, provided ways of electronic commerce in Ukraine.

Keywords: Internet, e–commerce, online stores, the Internet network, information space.

Набок І.І.
канд.екон.наук, доцент Національного авіаційного університету
Фещенко І.О.
студентка ІМВ НАУ

ПРАКТИКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ВІЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗОН НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇХ ПОДАЛЬШОГО УТВОРЕННЯ

У статті розглядається розвиток вільних економічних зон, а також їх наслідки для України. Призначається для кола читачів з економічним профілем. Також може бути цікава для осіб, які цікавляться сучасним станом економіки у світі та в Україні.

Ключові слова: вільні економічні зони, інвестиції, експорт, імпорт, мито, валюта.

Вступ. З кожним роком у світі все більше набуває актуальності поняття «вільні економічні зони». Вони мають значний вплив на економіку усіх країн світу, а, зокрема, і на Україну. В результаті чого актуальним стало утворення все більшої кількості таких зон як у світі, так і в Україні. Дане питання вивчали такі економісти як: Кухарська Н.О., Васенко В.К., Велігорський А.М., Щелкунов В.І.

Постановка задачі. Мета статті – простежити утворення та розвиток вільних економічних зон в Україні, їх функціонування на території України. Проаналізувати їхню діяльність, а також вказати на можливість їх подальшого утворення в нашій країні.

Результати досліджень. Вільні економічні зони (СЕЗ), невеликі територіальні анклави, на яких вводяться пільгові податкові, фінансові, правові умови господарської та зовнішньоекономічної діяльності для залучення іноземних і місцевих підприємців, і створюється вся необхідна для цього виробнича та ділова інфраструктура. У світовій практиці ВЕЗ створюються як у розвинених (Великобританія, Німеччина, Нідерланди, США та ін), так і в країнах (Бразилія, Республіка Корея, Малайзія та ін) зі слабкою економікою.

ВЕЗ можуть існувати в різних формах: вільні торгові, вільні митні зони, науково-технічні зони (технопарки), спеціальні економічні зони (головним чином, експортної спеціалізації). Особливим режимом відрізняються офшорні зони. Зони експортної спеціалізації при відносно невеликих витратах на їх створення дають максимальний ефект у порівняно короткі терміни. Часто зони створюються в безпосередній близькості від великих